

ראש השנה ה. (שורה 11) עד ו. (שורה 10)

ביאורים

ישנן שתי דרכים להקדיש את שווייו של אדם:

דרך אחת: 'דמי עלי' (או 'דמי פלוני עלי') ואז בודקים באיזה מחיר נמכר אותו אדם בשוק ואת הסכום הזה יש ליתן להקדש.
דרך שניה: 'ערכי עלי' (או 'ערך פלוני עלי') – כאן לא מדובר על מחיר אלא על ערכו של אדם ומכיוון שלאדם אין ערך קבעה התורה (בסוף פרשת בחוקות) דרגות שרירותיות לחלוטין התלויות אך ורק במינו של האדם ובגילו. לפי הדרגות הללו יש לשלם את סכום ההקדש.

ציטוט מברייתא (הובאה בדף הקודם)

איסור 'בל תאחר' תקף על:

- חפצים מוקדשים: דמים, ערכים, חרמים, הקדשות.
- קרבנות: חטאות, אשמות, עולות, שלמים.
- הפרשות ייחודיות: צדקות, מעשרות.
- קרבנות ייחודיים: בכור, מעשר, (פסח).
- מתנות עניים: לקט, שכחה, פאה.

קושיה:

פסח זמנו קבוע ל"ד ניסן (ואינו קשור לרגלים)!

תירוצים:

ר"ח: יש למחוק את אזכור קרבן פסח מהברייתא. (ר"ח)
ר"ש: הכוונה לשלמי-פסח. (והוזכרו בנפרד משלמים, כדי ללמד שהם שונים מקרבן פסח)

המקור: "כי תדור נדר לה' אלהיך לא תאחר *Infel* כי דרש ידרשנו ה' אלהיך מצחק ויהי בק חטא"

"כי תדור נדר" – נדר ונדבה. (נדבה נלמדת באמצעות גזירה שוה מ"אם נדר או נדבה")

"לה' אלהיך" – אלו דמים, ערכים, חרמים, הקדשות. (שהם קדשי בדק הבית וכולן לה')

"לא תאחר *Infel*" – עליו עוברים ולא על חילופיו.

"כי דרש ידרשנו" – אלו חטאות ואשמות עולות ושלמים. (שהם נדרשים ממך, כי הם חובה)

"ה' אלהיך" – אלו צדקות ומעשרות ובכור. (שכתוב בהם בתורה שם ה')

"מצחק" – זה לקט שכחה ופאה. (שהן מתנות עניים ונאמר בתורה בעני "עמך")

"ויהי בק חטא" – החטא הוא רק על המאחר ולא על אישתו.

מדובר על חילופי עולה ושלמים שהתבצעו לאחר שעברו חלק מהרגלים.

החידוש בדין זה:
יש לספור את הרגלים מחדש.

החידוש בדין זה:
הקביעה שאשתו של אדם מתה אם מבקשים ממנו ממון ואין לו – לא נאמרה על עוון של 'בל-תאחר'.

הגירסא הראשונית לפיה מכאן לומדים שהקרבן לא נפסל נדחתה כיוון שיש לכך כבר מקור אחר.

המקור לכך שהקרבן שאיחר להקריבו איננו נפסל

מקור א':

"מצחק דצחק... ופכרות" – הוקש בכור למעשר דגן, ולכן בכור שעברה שנתו אינו נפסל בהקרבה.

מקור ב':

"המקריב אותו לא יחשב" מכאן ש: רק פיגול נפסל, אבל קרבן שאיחרו להקריבו אינו נפסל.

לא ניתן ללמוד מבכור על שאר הקרבנות (יתכן שדינם חמור כי הם נועדו לכפרה/דורון).